

VAPUR DONATANLARI VE ACENTELERİ DERNEĞİ

MARITIME ASSOCIATION OF SHIPOWNERS AND AGENTS
FOUNDED 1902

Our ref. :

Sayı : 8.7/843

İstanbul,

27.11.2017

BASIN AÇIKLAMASI

Konu : Dışalım (ithal) malların sahibine (alıcısına) teslimi işlemleri esnasında kullanılan yük teslim belgelerinin (ordino) ithalat sürecindeki işlevi ve önemi hk.

Dışalım (ithal) malların, ulusal ve uluslararası hukuk kurallarına uygun olarak ve güvenle taşınmasının yanı sıra, ithal edilen malların sahibine (alıcısına) teslimi işlemlerinin de gereği gibi ve hiçbir hak kaybına mahal vermeyecek, ticari veya hukuki bakımdan herhangi bir belirsizlik yaratmayacak şekilde, mevzuata ve hukukun genel ilkelerine uygun olarak yürütülerek tamamlanması azamî önem arz etmektedir.

1902 yılında kurulmuş bulunan Vapur Donatanları ve Acenteleri Derneği olarak temsil ettiğimiz gemi acenteleri, deniz yoluyla yapılan taşımalarda, taşıyan tarafından diğer ülke limanına gönderilen geminin taşıdığı ve çoğu zaman değeri oldukça yüksek meblağlara ulaşan yükü, yani ithalat malını, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri ile sair ulusal ve uluslararası kurallara uygun olarak ve kendisine atayan tarafından verilen talimatlar çerçevesinde mal sahibine (alıcısına) teslim eder.

Gemi acentelerinin ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde bu kapsamda ifa ettiği hizmetler, taşıyanın varma limanındaki işlerinin gereği gibi yönetilip yönlendirilmesi ve ticari çıkarlarının en üst düzeyde korunması, bir diğer ifade ile uluslararası taşımacılık sürecinin gereği gibi tamamlanması bakımından büyük önem arz etmektedir. İşte gemi acenteleri, yükün bedelinin ödenip ödenmediği, tesliminin ne şekilde yapılacağı vs. gibi detaylı hususları ihtiva eden yük teslim belgesi (ordino) tanzim ederek, bu kapsamda vermiş oldukları hizmetler karşılığında da uygulamada ordino ücreti olarak bilinen ve düzenlenen her teslim belgesi başına asgari 40 ABD Doları - azami 70 ABD Doları arasında uygulanan faturalandırılmış bir hizmet bedeli tahsil etmektedir.

Geminin tek tip yük getirmesi halinde oldukça cüzi olarak belirlenmiş olan bu hizmet bedeli, geminin karışık yük getirmesi halinde ise, gemi üzerinde bulunan konşimento adedi ile sınırlandırılmıştır. Böylelikle hem ithal edilen malların sahibine teslimi işlemlerinin herhangi bir karışıklığa yol açmaksızın gereği gibi yürütülerek tamamlanması hizmetlerini ifa eden acentelerin hizmet bedeli tahsil hakkı muhafaza edilmiş, hem de ithal edilen malların sahibinden, kimi zaman malın taşıma bedelinin bile üzerine çıkabilecek aşırı yüksek ordino ücretleri talep edilmesi riskinin de önüne geçilmiştir.

Denizcilik sektöründe Gemi Acenteleri olarak uygulama bu şekilde olmakla birlikte, kara ve hava taşımacılığında uygulama farklı şekilde gelişmiş ve ithal edilen malların sahibini (alıcısını) istisnai de olsa mağdur edecek yüksek seviyelerde hizmet bedellerinin talep ve tahsil edilmesi söz konusu olmuştur. Derneğimiz, kuruluş amacı ve sorumluluğunun bir gereği olarak ve gelen şikayetleri de nazara alarak ortaya çıkan bu haksız uygulamanın takipçisi olmuş; mağduriyet yaratan haksız uygulamanın kamuoyunda doğru şekilde anlaşılması için gerekli adımları atmış ve en önemlisi, sair

VAPUR DONATANLARI VE ACENTELERİ DERNEĞİ

MARITIME ASSOCIATION OF SHIPOWNERS AND AGENTS
FOUNDED 1902

İstanbul,

Our ref. :

taşıma sektörlerinde uygulanan ordino ücretlerinin de denizcilik sektöründe esas alınan kriterlerle sınırlandırılması ve bu suretle mağduriyetlerin giderilmesi gereğini yetkili makamların takdirlerine zamanında arz etmiştir.

Hal böyle iken, ithalat mallarının sahiplerine tesliminde acentelerin ifa ettikleri hizmetin ve düzenlenen teslim belgesinin (ordino) uygulamadaki işlevi değerlendirilmeksizin, ordino belgesinin gümrük işlemleri esnasında aranmayacağı ve nakliye acentelerinin ordino ya da başka isimler altında ücret tahsil etmelerinin de sektör farkı gözetilmeksizin yasaklanması yönünde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından ortak çalışma başlatıldığı öğrenilmiştir.

Mevcut uygulamada fahiş fiyatlandırmalar yapılmak suretiyle ithalat malı sahiplerinin mağdur edildiği tarafımızca da defaatle dile getirilmiş bir gerçek olup; mağduriyetin giderilmesi bakımından hava ve kara taşımacılığında uygulanan fahiş uygulamaların önlenmesi yerine; yük teslim belgesi tanzimini uygulamadan kaldırarak bu kapsamdaki hizmet bedeli tahsilinin de tamamen sonlandırılması amacıyla hareket edilmesi, ithalat sürecinde büyük ve telafisi imkânsız fiili ve hukuki sorunlara yol açacaktır.

Planlanan değişikliğin ithalat sürecine ilişkin muhtemel olumsuz sonuçlarının önemine binaen, ithalat mallarının teslimi sürecindeki işleyişi sistematik olarak tekrar ortaya koyarak, ordino olarak anılan yük teslim belgesinin işlevini bir kez daha vurgulamak zarureti hasıl olmuştur.

Uygulamada yükleten, yükleme limanında yükleri taşıyana teslim ederken kendisine bir konşimento verilmesini ister. Akabinde, yükleten bu konşimentoyu gönderilene yani Türkiye'deki ithalatçıya gönderir. Konşimento basarak tedavüle sokmuş olan taşıyan, tahliye limanında bu orijinal konşimentonun kendisine iadesi karşılığı yükleri bu konşimentoyu kendisine ibraz eden ithalatçıya/yük ilgisine teslim eder. Bu sayede taşıyan yükleri doğru şahsa teslim ettiğini ispat eder ve taşıma sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden kurtulmuş olur. Zira, taşıyan söz konusu konşimentoyu almadan yükleri teslim eder ise, o zaman, orijinal konşimentoyu elinde bulunduran şahıslara karşı sorumluluğu gündeme gelmektedir.

Ulusal ve uluslararası düzenlemeler çerçevesinde, tahliyesi akabinde taşıyan veya onun adına acentesi ya da temsilcisi tarafından geçici depolama yerlerine veya antrepolara geçici olarak teslim edilmiş olan yükün alıcıya kesin teslimi için iki koşul bulunmaktadır. (i) yüke ilişkin tüm vergi, harç vs. gibi yükümlülüklerin ödemelerinin yerine getirilmesi; (ii) yüke ilişkin ve aynı zamanda taşımadan kaynaklanan tüm masrafların ödendiğinin tespiti ile yükün doğru alıcıya teslimi.

Bilindiği üzere, kıymetli bir evrak olan konşimento yükün malikini belirler, ancak yükün bedelinin ödenip ödenmediği, tesliminin ne şekilde yapılacağı vs. gibi detaylı hususlar ancak yük teslim belgesi ile belirlenir. Bu çerçevede yük teslim belgesi düzenlenmesi zaruridir, elzemdir, olmazsa olmazdır. Zira, ancak bu belgenin ibrazı ile yükün alıcıya fiziki ve kesin teslimi sağlanabilir. Tüm bu hususlar yerleşik yargı kararları ile de hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Yük teslim belgesi, konşimentonun taşıyana ibrazı ve konşimento hamilinin yükün alıcısı olduğunu ispatlaması karşılığında taşıyanın depocusu konumunda olan antrepoculara hitaben yazılan ve taşıyanın yük üzerinde hiçbir hak ve alacaklının kalmadığını, istenildiği takdirde yükün sahibine

VAPUR DONATANLARI VE ACENTELERİ DERNEĞİ

MARITIME ASSOCIATION OF SHIPOWNERS AND AGENTS
FOUNDED 1902

İstanbul,

Our ref. :

taşıyan adına teslim edilebileceğini ifade eden bir belgedir. Tüm uluslararası yük teslim şekillerinde de yük teslim belgesi mevcudiyetini devam ettirmektedir.

Ordino olarak anılan yük teslim belgesinin 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nda yer almamış olması, ithalatçının taşıyana başvurarak konşimentosunu ibraz etmesi ve bir yük teslim belgesi alması zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Aksinin düşünülmesi ve uygulanması oldukça büyük ve telafisi imkânsız zararlara yol açacaktır. Zira, 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile gümrük idareleri antrepoculuk faaliyetini sona erdirmişler ise de bu faaliyet artık gümrük idareleri tarafınca izin verilen özel antrepocular tarafınca liman terminallerinde ifa edilmeye devam edilmektedir. Buradaki antrepocular, yüklerin ithalatçıya teslimi sırasında hem gümrük idarelerinden alınan ithalat iznini hem de taşıyandan alınacak olan teslim belgesini araştırmak zorundadırlar. Aksi, yük teslim belgesi olmaksızın yükleri teslim alabilmesi, yük ilgilisi olmayan kişilerin de yükleri teslim alabileceği sonucu başta olmak üzere ticari ve hukuki belirsizliklerin oluşmasına sebebiyet verebilecektir. Daha açık bir ifade ile, mevcut işleyişte konşimentoyu elinde bulunduran kötü niyetli şahısların yükleri bir yük teslim belgesi olmadan teslim alma imkanları olmamakla birlikte, değiştirilmek istenen uygulama bu gibi kişilerin teslim alma hakları olmadığı halde malı fiilen ele geçirmelerine ortam hazırlayabilecektir.

Tüm bu açıklamalar ve tespitler çerçevesinde ve gemi acenteleri olarak tüm suistimallere karşı olduğumuzu bir kez daha vurgulayarak;

İthalat mallarının sahibine (alıcısına) teslimi işlemleri esnasında kullanılan yük teslim belgelerinin (ordino) ithalat sürecindeki teslim aşamasında önemli bir işlevi haiz olduğu; İthalat mallarının teslimi hizmetlerinde tahsil edilen fahiş hizmet bedellerinden kaynaklanan mağduriyetin, yük teslim belgesi (ordino) tanziminin uygulamadan tamamen kaldırılarak giderilmesinin uygun olmadığı ve bu değişikliğin telafisi imkânsız ticari ve hukuki belirsizliklere sebebiyet verebileceği;

İthalat malları sahiplerinin mağduriyetinin, tıpkı denizcilik sektöründe olduğu gibi hava ve kara taşımacılığında da yük teslim belgesi hizmeti ücreti sınırlandırılmasına gidilmesi ve belirlenen azami sınıra uymayan firmalar aleyhinde para cezalarına yer verilmesi suretiyle giderilmesinin uygun olabileceği, aksinin ithalat sürecinde, ulusal ve uluslararası anlamda büyük ve telafisi imkânsız fiili ve hukuki sorunlara yol açacağı;

hususlarını saygıyla kamuoyuna duyururuz.

Saygılarımızla,
VAPUR DONATANLARI VE ACENTELERİ DERNEĞİ

YÖNETİM KURULU